

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Valimiste ajal on rahvastikuregistrijärgse elukoha puudumisel võimalik nõuda enda elukoha viivitamatut registrisse kandmist

Valimiste ajal on rahvastikuregistrijärgse elukoha puudumisel võimalik nõuda enda elukoha viivitamatut registrisse kandmist

26. märts 2019

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium selgitas kahe Riigikohtusse jõudnud valimiskaebuse põhjal, et rahvastikuregistri seadus lubab valimiste ajal kanda valija elukoha andmed rahvastikuregistrisse kiirkorras ja vajadusel üksnes omavalitsuse täpsusega. Elukohakanne, millel puudub aadress, on ajutine ja kustub pärast valimisi.

Esimeses kolleegiumi läbi vaadatud asjas leidis kaebaja, et tema kui Riigikogu valimiste kandidaadi õigusi rikkus asjaolu, et valimistel ei saanud osaleda hääleõiguslikud kodanikud, kelle elukoht oli rahvastikuregistris märgitud vaid kohaliku omavalitsuse täpsusega. Teises kolleegiumi läbi vaadatud asjas esitas Riigikohtule kaebuse isik, kes soovis välismaal viibides rahvastikuregistrijärgse elukoha puudumise ja elektroonilise hääletamise ebaõnnestumise tõttu hääletada valimispäeval e-posti teel. Esimesel juhul jättis valimiskomisjon kaebuse läbi vaatamata ning teisel juhul rahuldamata.

Riigikohus nõustus valimiskomisjoni otsustega. Valimiskomisjoni otsuseid täiendades selgitas Riigikohus, et 2019. aasta jaanuaris jõustunud uue rahvastikuregistri seaduse järgi kustusid rahvastikuregistrist nende inimeste elukoha andmed, kelle elukohaks oli märgitud kohalik omavalitsus, kuid puudus täpne aadress. Elukoha andmed kustusid regitrist siiski üksnes juhul, kui elukoht oli märgitud omavalitsusüksuse täpsusega põhjusel, et seda oli nõudnud selle eluruumi omanik, mille aadress oli varem olnud inimese registrijärgne elukoht. Inimestele, kelle elukoha andmeid ähvardas 2019. a jaanuaris regitrist kustumine, saatis Siseministeerium 2018. a kevadel ja sügisel kirjad, kus selgitati andmete kustumise tagajärgi, sealhulgas võimatust osaleda valimistel. Inimesi teavitasid ka omavalitsusüksused, samuti avaldati sellekohast teavet meedias.

Riigikogu valimiste valijate nimekirja kantakse aga üksnes need hääleõiguslikud inimesed, kellel on olemas rahvastikuregistrijärgne elukoht. Siiski said hääleõiguslikud isikud, kel puudus Riigikogu valimiste ajal registrisse kantud elukoht, alates eelhääletamise esimesest päevast kuni valimispäevani esitada elukohateate, mille alusel pidi omavalitsus kandma isiku elukoha registrisse viivitamatult. Seejärel kanti inimene ka valijate nimekirja. Elukoha registrisse ja enda valijate nimekirja kandmist sai nõuda ka valimispäeval. Sama õigus kehtib hääleõiguslikele isikutele ka mais toimuvate Euroopa Parlamendi valimiste ajal.

Valimiste ajal elukoha registrisse kandmiseks ei ole vajalik, et valijal oleks olemas aadressitäpsusega elukoht. Piisab, kui elukohaks märgitakse kohalik omavalitsus. Juhul, kui valimiste ajal kanti elukoht registrisse kohaliku omavalitsuse täpsusega, on elukohakanne regitris ajutine ning kustub tavaliselt 30 päeva jooksul. Need inimesed, kes kandsid enda elukoha andmed rahvastikuregistrisse selle aasta Riigikogu valimiste ajal, eesolevate Euroopa Parlamendi valimiste ajal seda siiski uuesti tegema ei pea. Nende inimeste

elukoha kanne kustub registrist pärast Euroopa Parlamendi valimisi.

Siseministeeriumi andmetel kanti 21. veebruarist kuni 3. märtsini valijate nimekirjadesse 737 inimest, kelle elukoha andmed kanti registrisse sel ajavahemikul. Seejuures kanti 322 inimese elukoht registrisse omavalitsuse täpsusega. Siiski oli 8. märtsi seisuga rahvastikuregistris 12 176 Riigikogu valimistel hääleõiguslikku inimest, kelle elukoha andmed kustusid rahvastikuregistrist 2. jaanuaril.

OTSUS [1]

OTSUS [2]

Iris Raudsik

Kommunikatsioonispetsialist

Riigikohus

iris [dot] raudsik@riigikohus [dot] ee

+372 7309 025

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/valimiste-ajal-rahvastikuregistrijargse-elukoha-puudumisel-voimalik-nouda-enda>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-19-15/6>

[2] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-19-14/2>